

Maa- ja metsätalousvaliokunnan julkinen kuuleminen 27.4.2021

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Avaan valiokunnan epävirallisen etäkokouksen, jonka aihe on todella tärkeä. Meidän ainoana asiana on "Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen" -kansalaisaloite, ja tästähän käytiin jo lähetekeskustelu viime syksyn puolella. Kun meillä on ollut täällä ruuhkaa kansalaisaloitteista, ja sitten sen lisäksi koronan vuoksi emme ole oikein saaneet lupaa viedä näitä kansalaisaloitteita eteenpäin, niin tämä on tänne asti siirtynyt, mutta koetetaan saada ripeään käsittelyyn.

Sitä lähetekeskustelua tulkitseen sillä tavalla, että hyvin yksituumaista oli kansanedustajien lähestyminen tätä aloitetta kohtaan. Eli allekirjoittanut ja ministeri Leppä ehdottomasti ovat kansalaisaloitteen takana, ja niin tuntui olevan valtaosa kansanedustajista, valtaosa puolueista, ehkä yhtä, kahta poikkeusta lukuun ottamatta, joten toivon, että tämä aloite etenee, että keinot löydetään. On tärkeää, että siellä maaseudulla ja lähempänä isoja taajamiakin voidaan elää rauhassa ja saada kannanhoidollisella metsästyksellä tämä susikanta sellaiseksi, että sen kanssa pystytään elämään. Nythän poikkeuslupien kanssa on ollut käytäntö, jossa niistä kaikista on aina valitettu. Tapiolan eläinsuojeluyhdistyksen etäosastot hoitavat sen, ja erittäin vaikeasti näitä lupia on saanut sitten myönnettyä. Todella isoa turvattomuutta siellä esiintyy. Metsästäjät eivät voi kokea, että he pystyisivät harjoittamaan metsästystoimintaa normaalisti, elinkeinot vaarantuvat ja kuljetetaan lapsia kouluunkin tämän susitilanteen vuoksi. Siihen olisi tultava muutos. Kannanhoidollisella metsästyksellä voisimme sitä ohjata sinne, missä on vaikea tilanne. Asia ei ole EU-asioidenkaan näkökulmasta helppo, mutta toivon, että siihen ratkaisut löytyvät. Tänään kuulemme aiheesta sitten enemmän.

Päätetään aloitteen allekirjoittajat ensimmäisenä ääneen. Siellä on monta eri tahoja allekirjoittajina, joten pyydän, että olkaa tiiviitä, maksimissaan 10 minuuttia aikaa, niin sitten ehtivät nämä muutkin tahot siihen kommentoida ja ehdimme vielä keskustelua käydä. Eli asiantuntijoina aloitteen allekirjoittaja, toiminnanjohtaja Jaakko Silpola Suomen Metsästäjäliitosta, aloitteen allekirjoittaja, kenttäjohtaja Timo Leskinen MTK:sta, aloitteen allekirjoittaja, varapuheenjohtaja Mickel Nyström SLC:stä ja aloitteen allekirjoittaja, puheenjohtaja Jukka Immonen Harmaahirvikoirajärjestöstä ja aloitteen allekirjoittaja, puheenjohtaja Pentti Isoviita Suomen pystykorvajärjestöstä. Eli tässä järjestyksessä, ja sen jälkeen otamme ministeriön, Luonnonvarakeskuksen ja Riistakeskuksen puheenvuorot. – Jaakko Silpola, olkaa hyvä.

Toiminnanjohtaja Jaakko Silpola, Suomen Metsästäjäliitto

Kiitoksia! Tarkistetaan, kuuluuko ääneni ja näkykö tämä dia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Dia näkyy ja ääni kuuluu, voitte jatkaa.

Toiminnanjohtaja Jaakko Silpola, Suomen Metsästäjäliitto

Kiitoksia, arvoisa puheenjohtaja, hyvät kansanedustajat ja hyvät läsnäolijat! Toivotan hyvää veteraanipäivää.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitos.

Toiminnanjohtaja Jaakko Silpola, Suomen Metsästäjäliitto

Me kansalaisaloitteen vastuuhenkilöt kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluiksi. Esitämme tämän aloitteen sisällön ja perustelut vuoron perään seuraavilla 20 dialla. Mickel Nyström ei osallistu valitettavasti tähän tilaisuuteen.

Tässä on esitetty järjestöt, jotka osallistuivat kansalaisaloitteen valmisteluun. Aloitteen taustalla oli saatu kansalaispalaute. Sitä ilmentää oikealla näkyvä tuore Ylen uutinen Haminasta. Kansalaisilla on huoli lasten turvallisuudesta, kotieläimistä ja metsästyskoirista. Keskustelua aiheuttaa myös suden kanta-arvion tarkkuus ja läpinäkyvyys sekä koirasudet.

Kansalaisaloite edellyttää, että suden kannanhoidollinen metsästys on aloitettava ensi talvena. Korostamme, että kyse on siis susikannan tason säätämisestä. Sudella on paikkansa Suomen luonnossa. Susikannan arvioinnin on oltava luotettavaa, uskottavaa ja läpinäkyvää. Susien pannoitukset on aloitettava uudelleen. Uhkaa ja vaaraa aiheuttavien susien karkotus ei toimi ajatellulla tavalla. Karkotus tapahtuu liian myöhään, eikä susilauma siitä ota opikseen. Neliportaista mallia on kehitettävä edelleen.

Poikkeusluvista valitetaan systemaattisesti, ja hallinto-oikeus asettaa ne toimeenpanokieltoon. Oikeusistuimesta on tullut tosiasiallinen lupaviranomainen. Valitukset tulee käsitellä heti, ja luvan on sen jälkeen oltava käytettävissä alun perin myönnetyn ajan, jos oikeus hylkää valituksen.

Seuraavat diat lyhyesti. Niihin palataan seuraavissa esityksissä.

Tavoitteena on turvata asuminen, ihmiset ja kotieläimet, elinkeinot, metsäpeurakanta ja suomalainen koirametsästyskulttuuri. Kannanhoidollinen sudenmetsästys on tutkitusti paras tapa hoitaa susikantaa kontrolloidusti. Kanta-arvion läpinäkyvyyden voi varmistaa ulkopuolinen kolmas taho. Kaiken käytetyn ja tuotetun datan susikantaan liittyen tulisi olla julkista. Mahdollisten koirasusien poistoon tarvitaan toimivat käytännön menettelyohjeet. – Ja tästä jatkaa Timo Leskinen.

Kenttäjohtaja Timo Leskinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Hyvää aamupäivää, arvoisat kuulijat! Olen Timo Leskinen MTK:n metsälinjalta.

Suden kannanhoidollinen metsästys tarvitaan kannanhoidon keinovalikoimaan mahdollisimman nopeasti, koska nämä kehityssuunnat ovat todella huolestuttavat. Maaseudun ihmiset kohtaavat susia yhä useammin, ja nyt on nähty myöskin taajamissa.

Pihakäynnit ovat lisääntyneet, ja selkeästi on pääteltävissä, että suden ihmisarkuus on vähentynyt. Myöskin tuoreimpien tutkimusten mukaan susipelko ihmisten keskuudessa on kasvanut. Paikalliset ihmiset kokevat ihan perustellusti, että vaikutusmahdollisuudet ovat heikot tai olemattomat.

Susi vaikeuttaa maaseudun elinkeinotoimintaa. On huomattava, että nykyisillä susireviireillä on tuommoinen vajaa 2 000 nautatilaa ja 250 lammastilaa, ja kun reviirin määrä kasvaa, niin tämäkin joukko kasvaa. – Nyt onkin mielenkiintoinen tilanne... no niin, nyt dia vaihtui, kiitos. – Sudet aiheuttivat vahinkoja viime vuonna, korvattuja vahinkoja, 115 vahinkotapahtumaa. Näistä tuotantoeläimiin kohdistui 59 ja koiriin 56, ja on huomattava, että nämä vahinkomäärät ovat nyt selkeässä kasvussa.

Maaseudun viljelijät ja tuotantoeläinten kasvattajat ovat haasteiden äärellä. Varmasti merkittävin asia on se, että susireviirillä asuessa huoli ja paine siitä riskistä, että joutuu karjasuden kanssa tekemisiin – nyt valitettavasti diaesitys hävisi – on merkittävä. Se on varmasti suurin asia, tämä huoli ja paine. – Saisitko, Jaakko, esityksen näkyviin.

Tuon paineen lisäksi tietysti vahinkoja pyritään vähentämään ennakkosuojaamisen keinoin, ja siitä tärkein on tietysti se, että eläimet otetaan käytännössä suojaan, yöksi vähintäänkin, ja monesti sitten vältetään muutenkin karjan päästämistä ulos. Se on yleisin suojaamisen keino. Aidoilla suojataan reilun 10 prosentin verran noilla tiloilla, mutta se on kyllä huomattava, että tämä aitaaminen ei joka paikassa ole mahdollista, ja kyse myöskään ei ole pelkästään aidan rakentamisesta vaan myöskin ylläpidosta. Vahinkojen ennaltaehkäisy on vuotuinen kustannus, ylläpitää nuo aidat kunnossa, ja siellä meidän kyselytutkimuksessa saatettiin todeta semmoinen asia, että taloudellista painetta, ihan välittömiä kustannuksia, on tämä ennakkosuojaaminen aiheuttanut tiloille. Tuolla 10 prosentilla, kaikkein kovimpaan paikkaan joutuneilla, puhutaan yli 8 000 euron kustannuksista pelkästään yhden vuoden osalta. – Voit vaihtaa diaa. – Mutta tosiaan tuo paine ja huoli on mielestäni se merkittävin.

Sitten tässä ovat ongelmana myöskin nämä välilliset haasteet, jotka liittyvät elinkeinotoimintaan metsätalouden osalta. Jos hirvikannan säätely estyy, niin kuin käytännössä nyt on pahimmilla alueilla, hirviä ei pystytä kannansäätelyn osalta hoitamaan, me saamme metsävahinkoja, taimikkovahinkoja sinne lisää, ja sitä kautta puhutaankin jo huomattavan suuresta taloudellisesta merkityksestä laajemmassa kuviossa. Eikä tämä ihan vähäinen asia ole myöskään luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta, jos meillä on hirvikanta ylisuuri, että lehtipuu sieltä sitten vähenee kaikinensa. Viimeisenä monimuotoisuuden näkökulmasta vielä tuo, että perinnebiotooppienkin hoitaminen on tässä nyt sitten vaikeutunut sen takia, että eihän näitä laajoja alueita pystytä aitaamaan, ja näitähän on perinteisesti lampaiden laiduntamisen kautta hoidettu. Kiitoksia. – Jaakko jatkaa. [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitoksia. – Mennään eteenpäin. Oliko niin, että Jaakko Silpola, vai?

Toiminnanjohtaja Jaakko Silpola, Suomen Metsästäjäliitto

Pentti Isoviita on seuraava.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Okei. – Olkaa hyvä.

Kenttäjohtaja Timo Leskinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Pahoittelut, putosin linjoilta tuossa.

Puheenjohtaja Pentti Isoviita, Suomen Pystykorvajärjestö

Hyvää huomenta minunkin puolestani. Olen Pentti Isoviita ja edustan metsästyskoirajärjestöä tässä kuulemistilaisuudessa.

Otetaan ensin tämä huoli kulttuuriperinnön katoamisesta. Koiran avulla tapahtuva metsästys voitaneen perustuslain 17 §:n mukaan katsoa kulttuuriperintönä säilytettäväksi maan tavaksi. Samaan lopputulemaanhan tuli myös eduskunta 2019 vuoden 2020 budjetin keskustelun yhteydessä.

Kasvanut susikanta näivettää metsästyskoirien käyttöä. Koirajärjestön tärkeimpiä tehtäviä on rotunsa jalostuksesta huolehtiminen muun muassa metsästyskokeita järjestäen. Susien tihentymäalueilla kokeista ja koulutuksista on jouduttu luopumaan, ja tämä on johtamassa koirien rekisteröinti- ja harrastemäärien vähenemiseen. – Seuraava.

Susien aiheuttamat vahingot. Sudet tappoivat viime vuoden elo–joulukuun välisenä aikana 43 koira ja raatelivat 26. Uusien harrastajien aktivointi kuuluu metsästyskoirajärjestön toimintaperiaatteisiin, mutta kohonnut pelko menettää perheenjäseneksi hankittu koira voi pysäyttää nousussa olleen nuorten ja naisten halukkuuden hakeutua harrastajaksi. Tästä seurauksena pelkäämme sosiaalisen yhteistoiminnan estyvän lisäten näin yksinäisyyttä lieveilmiöineen.

Poikkeusluvista sen verran, että vaaraa tai vahinkoa aiheuttaneiden susien poistopäätökset ovat pääsääntöisesti olleet poliisin myöntämiä. Julkisuusperiaatteen mukaisesti tieto Riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista on saatavilla välittömästi. Luvista valitetaan ja hallinto-oikeudet asettavat toimenpidekiellon poikkeuksetta. Tästä seuraus on, että niiden käyttäminen on tehoton keino.

Koiran omistajan oikeusturvasta sen verran, että koiran omistajan mahdollisuus suojella koiraansa sudelta on tarkkaan säänneltyä. Käyttäessään ampuma-asetta tässä tilanteessa joutuu hän epäillyksi törkeästä metsästysrikoksesta ja hänen aseensa otetaan välittömästi poliisin haltuun tutkinnan ajaksi. Menettely ja nimike ovat mielestämme kohtuuttomia, sillä sosiaalinen rankaisu uutisoinnin myötä käynnistyy heti. Heitänkin kysymyksen, tulisiko olla, että toimija on syytön, kunnes toisin osoitetaan.

Tässä lyhyesti esittelyni. Aiheesta laajemmin etukäteen toimitetussa diasarjassa sekä proosamuotoon kirjoittamastani esityksestä. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitoksia. – Seuraavaksi aloitteen allekirjoittaja, puheenjohtaja Jukka Immonen Suomen Harmaahirvikoirajärjestöstä, olkaa hyvä.

Puheenjohtaja Jukka Immonen, Suomen Harmaahirvikoirajärjestö

Kiitoksia, ja hyvää aamupäivää minunkin puolestani.

Ihan ensimmäisenä nyt näihin kanta-arvioihin ja varovaisuusperiaatteisiin muutaman esimerkin kautta.

Nyt ensimmäiseksi otetaan karhu. Eli vuodesta 2017 karhukantaa on yritetty leikata perusteina kannanhoidollinen metsästys, Luonnonvarakeskuksen kanta-arvio ja sen suosituksia. No, vuosien 2018–2021 välillä karhukanta on silti kasvanut noin 40 prosenttia.

Villisika: vuonna 2020 on lausuttu, ettei kahteen viimeisimpään kanta-arvioon perustuen villisikakanta enää kasvaisi. No, seuraavana vuonna eli tänä vuonna on todettu kannan kasvaneen 140 prosenttia.

Sitten sudesta voisi mainita niin, että viimeisimmän vuoden aikana, jos perustetaan siihen, mikä kanta-arvio oli vuosi sitten ja mikä ennustemallin mukaan se on nytten ollut, 1.4., niin kanta-arvio osoittaisi, että susikanta ei olisi tuolla välillä ollenkaan kasvanut, mutta samaan aikaan esimerkiksi jo mainitut koirien raatelut kasvoivat noin 40 prosenttia perustuen meidän koira- ja metsästyskoirajärjestöjen keräämiin tietoihin. Tästähän voidaan tehdä johtopäätös, että kentällä on täysi oikeus suhtautua näihin arvioihin kriittisesti, eikä tiede ole erehtymätöntä tällä alueella myöskään.

Sitten mennään seuraavaan sivuun, eli puhutaan kanta-arvion läpinäkyvyydestä. Lähtökohtaisestihan sen kanta-arvion pitäisi rakentua sellaisen tiedon varaan, joka on arvioitavissa olevaa, eli se pitää kaikkine tietoineen lähtien havainnoista voida arvioida esimerkiksi jonkin ulkopuolisen tahon toimesta. Myöskin nyt tämän kiihtyneen DNA-näytteiden keruun osalta siitä keruusta pitää saada lähes reaaliaikainen palaute, koska se jos mikä motivoi kerääjiä ja saadaan kattavampi ja parempi näyttemateriaali kanta-arviota varten. – Mennään seuraavaan.

Tässä puhutaan nyt luottamuksesta ja yhdessä tekemisestä. Tämähän vaatii sitä läpinäkyvyyttä, ja se talven 2020 alueellinen lumijälkilaskenta oli hyvä esimerkki, miten luottamusta voidaan rakentaa. Se paransi kanta-arviota paikallisesti ja myös luottamusta kanta-arvioon sillä alueella. Nyt kun sitä DNA-näytteiden keruuta tehdään täällä kentällä vapaaehtoistyönä, niin siitä pitäisi kyllä osa kuluista nimenomaan niille kerääjille. Ja jos meillä on yleisesti, yhteisesti hyväksytty kanta-arvio ja myös vahinkojen näkökulmasta siedettävä suotuisan suojelun taso, niin se luo edellytykset luottamuksen palauttamiselle kentän ja viranomaistahon välille, mikä on ensiarvoisen

tärkeä. Sillä on isot, myöskin yhteiskunnalliset, vaikutukset, jos tällaista luottamusta ei ole. – Kiitoksia. Tässä varmaan tämä 10 minuuttia tuli käytettyä aika tarkkaan.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari

Kiitoksia oikein hyvästä esittelystä ja kiitoksia kaikille kansalaisaloitteen laatijoille ja allekirjoittajille. On tärkeää, että tämä asia nostettiin keskusteluun ja päätöksentekoon.

Mennään eteenpäin. Meillä on seuraavaksi neuvotteleva virkamies Sami Niemi maa- ja metsätalousministeriöstä, olkaa hyvä.

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi, Maa- ja metsätalousministeriö:

Hyvä, kiitos! Rouva puheenjohtaja ja valiokunnan jäsenet sekä kansalaisaloitteen tekijät! Olen tässä nyt jakamassa esitystäni.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Se näkyy ihan hyvin. Tietysti siellä on se koko näytön dia. Hyvä, nyt näkyy näin.

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi, Maa- ja metsätalousministeriö:

Joo, kansalaisaloite on herättänyt tietenkin paljon huomiota ja ennätysmäärässä sai allekirjoitukset täyteen. Ymmärrän sen hyvin, sillä susi on laji, joka herättää tunteita ja puhuttaa paljon, ja siihen nähden ymmärrän hyvinkin myös sen, mihin puheenjohtaja viittasi, että siinä lähetekeskustelussa asia herätti paljon positiivisia vastakaikuja kansanedustajissa.

Virkamiehen harmillinen tehtävä on sitten ikään kuin tuoda ja palauttaa näitä asioita sitten tähän reaali maailmaan, ja kun nyt sitten kansalaisaloitteessa on esitetty valmisteltavaksi lakia, joka loisi puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi, niin on heti alkuun todettava, että meillä jo voimassa olevassa metsästyslaissa sekä sen nojalla annetuissa metsästysasetuksessa sekä poikkeuslupa-asetuksessa on jo luotu puitteet niin sanotulle kannanhoidolliselle metsästykselle myös suden osalta. Eli mitään uutta lakia ei tarvitse säätää.

Haluaisin ehkä ensin, ennen kuin menen tarkemmin noihin yksityiskohtiin, hetkeksi pysähtyä tähän termiin ”kannanhoidollinen metsästys”, sillä se on termi, jota metsästyslaki ei varsinaisesti tunnista. Vuoden 2011 metsästyslain osauudistuksen hallituksen esityksen perusteluissa, kun säädettiin 41 § ja 41 a §, joissa luontodirektiivin poikkeuksista säädetään, niin perusteluissa tehtiin tällainen jako niin sanottuihin vahinkoperusteisiin lupiin ja sitten niin sanottuihin kannanhoidollisiin lupiin. Niiden tausta on luontodirektiivin 16 artiklassa, ja siltä osin, kun kysymys on tästä kannanhoidollisesta metsästyksestä, niin sen 1 kohdan e alakohdan mukaisesta sääntelystä. Ja kun tarkastellaan tätä luontodirektiivin 16 artiklaa, niin on ehkä hyvä ensin nostaa esille se, että kun tästä luontodirektiivin suttu koskevasta tiukasta 12 artiklan mukaisesta suojelusta poiketaan, niin silloin on sovellettava 16 artiklaa, ja siinä olennaista on ensinnäkin se, että harkinnassa on otettava huomioon se, ettei tälle päätökselle tai

suden tappamiselle, metsästykselle ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja on otettava huomioon se, ettei poikkeus haittaa nyt tässä tapauksessa suden suotuisan suojelutason säilyttämistä koskevaa tavoitetta.

Sen jälkeen direktiivissä on viisi erillistä tarkempaa alakohtaa, ja näistä kolme ensimmäistä on käytännössä puhuttu vahinkoperusteisina poikkeuslupina. Elikkä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi voidaan poiketa, erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi voidaan poiketa sekä kansanterveyttä, yleistä turvallisuutta koskevista muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä voidaan poiketa, ja näistä poikkeusluvista on käytetty termiä "vahinkoperusteiset poikkeusluvut". Sitten on tietenkin tutkimukseen liittyvä poikkeuslupa, joka on kohtuullisen harvinainen. Sitten on tämä kohta e, joka poikkeaa näistä yllä mainituista siinä, että siinä ei direktiivi säädä sitä perussyitä, miksi poiketaan. Tästä e-kohdasta on Suomessa tämän hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti käytetty termiä "kannanhoidollinen poikkeuslupa". Ja kuten näette ja kuten sanoin, siinä ei tätä syytä ole erikseen mainittu, vaan siinä rajoitetaan sitä itse toimintaa asettamalla tiettyjä kriteereitä. Palaan tähän kohtaan myöhemmin tarkemmin.

Hetken käytän aikaani siihen, että nostan esille tämän yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön. On otettava huomioon se, että pelkästään direktiivin sanamuotoa ja direktiiviä lukien ei voida ymmärtää, mitä direktiivi oikeasti säätää ja velvoittaa. Yhteisön oikeudessa Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisulla on merkittävä rooli siinä, miten direktiivejä tulkitaan. Suomen suden metsästystä koskevilta osilta, meillä on itse asiassa jo kaksi yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisua.

Ensinnäkin on valvontamenettelyyn: Tuomioistuimeen päätynyt komission valvontamenettely, joka koski sutta koskevia vahinkoperusteisia poikkeuslupia. Tästä saatiin tuomio vuonna 2007, ja sen tuomion pohjalta Riistakeskus joutuu näitä niin sanottuja vahinkoperusteisia poikkeuslupia myöntämään, elikkä siellä on tullut linjauksia, jotka ohjaavat Riistakeskuksen toimintaa. Ja sitten meillä on vuosien 2015 ja 2016 suden kannanhoidollista metsästystä koskevista päätöksistä tehtyjen valitusten johdosta yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisu, jossa siis luontojärjestö valitti Riistakeskuksen kannanhoidollisista poikkeusluvista, sutta koskevista kannanhoidollisista poikkeusluvista, hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus kumosi valitukset, mutta luontojärjestö edelleen valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus myönsi valitusluvan ja otti asian käsittelyyn ja pyysi yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua. Se saatiin tuossa reilu vuosi sitten. Ja on siis tosiaan otettava huomioon, että nämä tuomioistuimen ratkaisut ovat osa yhteisöoikeutta siinä missä asetukset ja direktiivit.

Näiden Suomea koskevien ja suden metsästystä koskevien yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisun lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on ylipäättään historiansa kuluessa antanut useita tuomioita koskien luonnonsuojeludirektiivejä ja luonut näiden direktiivien tulkintaan yleisiä periaatteita, joista nostan tässä esille muun muassa sanatarkan täytäntöönpanon sekä sen, että poikkeuksia on tulkittava supistavasti.

Olennaista tämän kansalaisaloitteenkin kannalta on nyt pysähtyä tähän periaatteeseen sanatarkasta täytäntöönpanosta. Elikkä yhteisöjen tuomioistuin on jo lintudirektiivin osalta 80-luvulla ja 90-luvun alussa useampaan otteeseen todennut, että vaikka direktiivit yleensä ovat niin sanottuja lainsäädäntöohjeita, ja on olennaista, että niiden tavoitteet sitovat jäsenvaltioita, niin näiden luonnonsuojelua koskevien direktiivien osalta on olennaista, että ne saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman sanatarkasti. Ja jo vuonna 1996 komissio käynnisti valvontamenettelyn Suomea vastaan, jossa se edellytti, että metsästyslaki saatetaan sanatarkasti yhdenmukaiseksi näiden poikkeusartiklojen kohdalla. Ja Suomi joutuikin sitten 90-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa muuttamaan ensin metsästysasetusta vastaamaan lintudirektiivin 9 artiklaa sekä luontodirektiivin 16 artiklaa, ja sitten vuoden 2011 metsästyslain osauudistuksessa, jossa lainsäädäntöä vuoden 2000 perustuslain edellyttämällä tavalla nostettiin asetuksesta lain tasolle, niin silloin nämä direktiivin sääntelyt tuotiin osaksi metsästyslakia. Luontodirektiivin osalta on olennaista tämä 41 a §, jossa on siis tämä 16 artiklan mukainen sääntely. Ja täältä löytyy tämä momentti 3, jossa säädetään sutta, karhua, saukkoa ja ilvestä koskevasta poikkeusluvasta, joka voidaan myöntää näiden niin sanottujen vahinkoperusteisten poikkeuslupien lisäksi tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi. Ja tästä on siis kyse silloin, kun puhutaan suden tai sitten karhun ja ilveksen kannanhoidollisesta metsästyksestä, eli silloin sovellamme tätä pykälää.

Ja sitten palaan hetkeksi tähän suden kannanhoidollista metsästystä koskeneeseen ennakkoratkaisuun. Elikkä maa- ja metsätalousministeriö sovelsi jo vuosina 2015 ja 2016 metsästyslain 41 a §:n 3 momenttia ja salli suden kannanhoidollisen metsästyksen kahden vuoden ajaksi. Tästä valitettiin, ja yhteisöjen tuomioistuin antoi tästä valituksesta ratkaisun. Siinä korkein hallinto-oikeus esitti muistaakseni kolme tarkempaa kysymystä, joihin tuomioistuin antoi ratkaisun. Ja tuomioistuin ensinnäkin linjasi, että kun sovelletaan tätä 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, niin jäsenvaltion on pystyttävä osoittamaan ja ennalta kuvaamaan, mikä on se tavoite tai päämäärä, miksi metsästys sallitaan, ja jäsenvaltion on pystyttävä perustelemaan se selvästi, täsmällisesti ja sitä on tuettava perusteluina. Sanamuodot ovat vähän hassuja, mutta nämä ovat nyt suoria lainauksia tästä yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisusta.

Tuomioistuin edelleen linjasi, että todistustaakka on jäsenvaltiolla. Ja edelleen tuomioistuin vahvisti tässä ennakkoratkaisussa sen, että kun puhutaan 16 artiklan mukaisista poikkeuksista, niin 16 artiklaa on tulkittava supistavasti. Yhteisön tuomioistuin nosti tässä esille sen, että koska näistä edeltävissä kohdissa, a, b, c ja d-kohdissa, on direktiivi selvästi kuvannut sen päämäärän, miksi suojelusta poiketaan, niin olennaista on muun tyydyttävän ratkaisun harkinnan osalta, että kun sovelletaan e-kohtaa, jossa direktiivi ei säädi tätä perustetta tai syytä, tavoitetta, miksi poiketaan, niin itse jäsenvaltion on se tehtävä. Ja kun jäsenvaltio sen syyn tai tavoitteen määrittelee, niin samalla jäsenvaltion on pystyttävä osoittamaan, että sen julkilausutun ja perustellun tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja tässä on tämä yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisun pihvi. Tavoite tai

päämäärä, joka julkilausutaan ensin, on tärkeää sen takia, että voidaan arvioida, onko sille toiminnalle, jota jäsenvaltio on sallimassa, muuta tyydyttävää ratkaisua.

Sen lisäksi tuomioistuin vielä linjasi, että kun tätä e-kohdan mukaista päämäärää tai tavoitetta jäsenvaltio perustelee, niin se ei lähtökohtaisesti voi olla sellainen päämäärä tai tavoite, josta on säädetty aiemmin, elikkä se ei voi kuulua kohtiin a, b, c tai d, elikkä tällä e-kohdalla ei voida tavoitella luonnonvaraisten eläimistön ja kasviston suojelua, erityisen merkittävien vahinkojen ennaltaehkäisyä tai sitten yleisen turvallisuuden edistämistä. Näin siis lähtökohtaisesti. Ja tämän perustellun syyn, jonka jäsenvaltio asettaa, on siis oltava jotain muuta.

Sen lisäksi tuomioistuin edelleen vahvisti sen, että kun poiketaan, niin jäsenvaltion on ennalta pystyttävä osoittamaan se, että tällä poikkeuksella, on se syy sitten mikä tahansa, ei heikennetä vai vaaranneta tässä tapauksessa sudensuojelun suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista.

Eli johtopäätöksenä voidaan todeta, että kannanhoidollinen metsästys on mahdollista, jos ministeriö, tässä tapauksessa, ja sitten Riistakeskus poikkeuslupapäätöksessään pystyy esittämään hyväksytyyn päämäärän, joka ei kata yksinomaan a-d-kohtien alaa, ja jos pystymme perustelevaan sen selkeästi ja täsmällisesti. Jos pystymme osoittamaan, että tämän etukäteen sanotun päämäärän saavuttamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua sekä mitoittamaan sen metsästyksen yhdessä vahinkolupien, poliisin määräyksellä tapettujen susien ja muun kuolleisuuden kanssa siten, että suden suojelutasoa ei heikennetä.

Tähän loppuun haluan vielä todeta sen, että suden kannanhoidollinen metsästys on osa susikannan hoitosuunnitelmaa. Maa- ja metsätalousministeriö on sitoutunut edistämään tämän metsästyksen sallimista ja avaamista. Kuten sanottua se on hoitosuunnitelmassa yksi keskeisistä toimenpiteistä. Maa- ja metsätalousministeriö on jo ennen tämän kansalaisaloitteen valmistelua asettanut työryhmiä valmistelevaan ja selvittämään näitä perusteita kannanhoidolliselle metsästykselle, ja näiden työryhmien tavoitteena on nimenomaisesti löytää direktiivin tulkin kannalta kestävä perustelut kannanhoidollisen metsästyksen avaamiselle, ja tällä hetkellä työryhmien työ alkaa olla loppu loppusuoralla.

Ihan loppuun totean vielä yhteenvedona sen, että metsästyslaki siis jo mahdollistaa suden kannanhoidollisen metsästyksen. Metsästyslakia on sovellettu siihen, että sutta metsästetään kannanhoidollisesti. Metsästyslain nojalla karhua ja ilvestä metsästetään kannanhoidollisesti säännöllisesti, elikkä silloin sovelletaan 16 artiklan 1 e alakohtaa ja metsästyslain 41 a §:n 3 momenttia. Uutta lainsäädäntöä ei siis tarvita.

Metsästyslainsäädäntö on osin ensin valvontamenettelyn kautta, sitten normaalin perustuslain mukaisen päivityksen kautta saatettu luontodirektiivin mukaiseksi, ja ei ole oikeastaan olemassa vaihtoehtoa, että kansallinen lainsäädäntö poikkeaisi tästä luontodirektiivin sääntelystä. Haluan vielä alleviivata sen, että luontodirektiivin tulkintaa ohjaavat yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisut, ja siten ne ohjaavat tältä osin myös

metsästyslain tulkintaan. Meillä on työryhmät asetettu, ohjausryhmä ja valmisteluryhmä, jotka valmistelevat suden kannanhoidollista metsästystä, ja maa- ja metsätalousministeriö on sitoutunut löytämään kestävä ratkaisun, jolla kansallinen metsästyks voidaan sallia, ja se on osa susikannan hoitosuunnitelmaa, mutta kannanhoidollisen metsästyksen on täytettävä luontodirektiivin säätelyn ja oikeuskäytännön velvoitteet.

Sitten vielä nopeasti näistä muista aloitteista se, että ministeriö ei näe tarvetta erilliselle laille koskien yhtä Luonnonvarakeskuksen tehtävää. Maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta Luonnonvarakeskuksen toimet susikannan kanta-arvion kehittämiseksi viime vuosina ovat olleet merkittäviä, ja tiedämme, että tätä kehitystyötä jatketaan edelleen. Toisaalta sitten se, että Riistakeskus ja Poliisihallitus yhdessä poliisilaitosten kanssa ovat tehneet viimeisten vuosien aikana todella perusteellista työtä siinä, että saadaan uhkaa aiheuttavien susien poisto mahdollisimman tehokkaaksi ja joustavaksi, ja siltä osin mitään erityistä lainsäädäntöä ei tarvita. Tässä esitykseni. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Myönteistä on se, että kun työryhmä saa asiansa valmiiksi, niin ministeriöllä on tahtotila viedä tämä eteenpäin. Se on varmasti toisarvoista, onko se lainsäädäntöä vai millä konstilla tämä menee. Eteenpäin, se on pääasia.

Mutta mennään eteenpäin kuultavissa. – Ja seuraavaksi meillä on tutkimusprofessori Ilpo Kojola Luonnonvarakeskuksesta, olkaa hyvä.

Tutkimusprofessori Ilpo Kojola, Luonnonvarakeskus:

Kiitos, rouva puheenjohtaja, valiokunnan jäsenet ja kansalaisaloitteen allekirjoittajat! Näkökö tämä minun esitykseni?

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Näkö, ja näkö ihan koko dia näytössä myös. Olkaa hyvä.

Tutkimusprofessori Ilpo Kojola, Luonnonvarakeskus:

Kiitos! Joo, minulla on lyhyt puheenvuoro ja tuohon Samin puheenvuoroon verrattuna ehkä hieman kevyempi. Minä nyt paneudun ja keskityn tähän Luken ydintoimintaan eli kannan seurannasta vastaamiseen, kannan seurannan kehittämiseen ja siihen liittyvään tutkimustyöhön.

No ensinnäkin noin yleisesti tästä Luonnonvarakeskuksesta: Meillä on ihan lakisääteisenä tehtävänä tuottaa näitä arvioita ja tietoa kala- ja riistakantojen kestävä ja monipuolisen hyödyntämisen ja säätelyn pohjaksi, siihen liittyviä ennusteita kantojen tilasta sekä alueellisen ja ajallisen säätelyn edellyttämiä saalistilastoja ja huolehtia kannan arvioinnin kehittämisen edellyttämisestä tutkimuksesta. Tässä on tämä tausta, joka koskee eläinkantojen seuranta Luonnonvarakeskuksessa.

No sitten tästä susikannan seurannasta: Luonnonvarakeskushan tuottaa vuosittain arvion susikannan runsaudesta. Kun katsotaan hieman historiaa, niin aiemmin tuo susikanta-arvio pohjautui pääosin petoyhdyshenkilöverkoston kirjaamaan havaintoaineistoon, ja sitten tässä havaintoaineiston tulkinnassa käytettiin merkittävänä apuna tietoa susilaumojen ja -parien liikkumisesta ja reviirien pinta-alasta, mikä aineisto taas pohjautuu lähetinpantojen antamiin paikannustietoihin susien sijainneista. Sitten tässä muutama vuosi sitten Luonnonvarakeskus otti todella merkittävän kehitysaskelen tässä susikannan seurannassa, ensimmäistä kertaa talvella 16–17, jolloin ulostenäytteiden DNA-analyysit, toki yhdessä merkittävästi petoyhdyshenkilöiden kirjaamien havaintojen kanssa, muodostivat kanta-arvion keskeisimmän aineistopohjan, ja edelleenkin täällä silloin oli kohtalaisessa roolissa totta kai GPS-paikannukset, koska karkeasti noin neljäsosa meidän tunnistamistamme susireviireistä oli sellaisia, joissa oli myös GPS-lähettimellä varustettuja yksilöitä. Sitten ensimmäistä kertaa kesäkuussa 17 julkaistun kanta-arvion yhteydessä oli tällainen yksityiskohtainen kuvaus reviiri-kohtaisista arvioista ja aineistoista – jotka asiasta kiinnostuneille löytyvät tuon alhaalla olevan linkin takaa. Silloin käytössä ollut menetelmä on myös kuvattu ja hyväksytty tieteellisessä arvioinnissa. Se on julkaistu tässä kansainvälisessä tieteellisessä julkaisussa vuonna 18.

Sitten muutama sana tästä geneettisen yksilötunnistuksen roolista, joka on otettu iloksemme todella hyvin vastaan kentällä: Siitä on ollut se näkyvä seuraus, että ennen kaikkea vapaaehtoisten suorittaman aineiston keruun ansiosta DNA-materiaalin keruun piiriin tulleiden reviireiden osuus on merkittävästi kasvanut tuon talven 16–17 jälkeen. Se oli silloin noin 50 prosenttia, ja nyt viime vuosina se on ollut noin 70 prosenttia. Mutta tästä on edelleen menty eteenpäin – sitten kohta tulen siihen – niin, että viime talvena näytteiden keruun kattavuus oli entistäkin parempi.

Jos sanotaan muutama sana tuosta, miten tehokkaasti ja suhteellisen kohtuullisella näytemäärällä voidaan määrittää tuo reviirin status: 10–15 näytettä riittää siihen, että voidaan yli 90 prosentin todennäköisyydellä määrittää, onko tuolla reviirillä lauma, eli vähintään kolme yksilöä, vai onko se vasta tällainen parin hallitsema reviiri. Mutta sen jälkeen kun sitten pitäisi saada kuva siitä, kuinka suuresta laumasta tuolla reviirillä on kysymys, kuinka monta yksilöä siellä elää, silloin tarvitaan huomattavasti suurempi näytemäärä, etenkin jos kysymyksessä on iso susilauma. Tähän arviointiin tullaan tarvitsemaan jatkossa erittäin keskeisesti myös petoyhdyshenkilöiden kirjaamia havaintoja.

Sitten tähän kehitystyöhön: Minulla on yksi lisätieto teille, nimittäin Luonnonvarakeskukseen on hankittu erittäin kustannustehokas ja erotuskykyinen niin sanottuun SNP-tekniikkaan pohjautuva analyysilaitteisto, jossa voidaan käsitellä edullisesti erittäin suuria näytemääriä, ja se pystyy löytämään DNA:n ja profiloimaan DNA:n hyvinkin pienistä fraktioista. Tämä analyysilaitteisto ei vielä ole käyttövalmiina, ja ensi talvikin varmaan kuluu vielä siihen, että siellä ajetaan aika paljon tätä testiajota, niin että meidän nytten käytössä olevaa tulosaineistoa – jonka analyysistä on vastannut Turun yliopiston evoluutiobiologian sovelluskeskus –,17:ään niin sanottuun

mikrosatelliittimarkkeriin perustuvia tuloksia, ajetaan rinnakkain verrattuna sitten tähän, mitä SNP-tekniikka antaa tulokseksi. Elikkä samoja näytteitä ajetaan alkuun rinnakkain, jotta saadaan standardoitua tätä SNP-laitetta.

Sitten muutama sana siitä, mitä nyt on meneillään: Nyt on meneillään kanta-arvion laadinta, ja seuraava kanta-arvio julkaistaan nyt tulevan kesäkuun puoleenväliin mennessä, olettaisin. Tässä on nyt se hieno asia, että nyt kuluneen talven aikana näitä DNA-näytteitä on todella kerätty aivan olennaisesti kattavammin kuin kertaakaan aiemmin. Näytemäärät aiempina vuosina ovat jääneet tuonne 700–800:n tasolle, ja nyt näytteitä on yli 1 400, ja tämä keruu on tapahtunut pääasiassa vapaaehtoisten henkilöiden toimesta. Nyt sitten kesäkuussa julkaistaan taas jo totuttuun tapaan yksityiskohtainen dokumentti, jossa arvioidaan Suomen susikanta, mikä se on kevättalvella nyt ollut, ja siinä yhteydessä esitellään reviirikohtaiset aineistot ja arviot. Samalla Luonnonvarakeskus julkaisee myös susikannan koon vuodenaikaista vaihtelua ja tulevaa kehitystä kuvaavan ennustemallin, mikä on ollut meidän käytäntönä nyt jo kaksi edellistä kierrosta.

Koska kevättalven susikanta kuvaa tuota maaliskuun tilannetta, se on silloin vuodenkierrossa pienimmillään, ja sitten kun huhtikuun lopussa ja toukokuun alussa syntyneet pennut ovat liittyneet kantaan, se on tietysti olennaisesti suurempi sitten syksyllä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Pyydän tiivistämään vähän.

Tutkimusprofessori Ilpo Kojola, Luonnonvarakeskus:

Sitten ihan lopuksi – joo, tämä on viimeinen – tästä suotuisan suojelutason viitearvosta, jonka kanssa nyt työskentelemme tavoitteena tuottaa elokuun lopulla väliarvioita viitearvoiksi: Tämä tapahtuu kansainvälisenä yhteistyönä; eri työryhmissä meillä on jäseniä muista Pohjoismaista ja myöskin Pohjois-Amerikasta. Lopullisimmat viitearvoarviot, joissa yhdistetään populaatiomallitusta ja genetiikka ja otetaan huomioon myöskin tulomuuttoa ihan faktisesti, valmistuvat sitten syksyksi 22. – Kiitos, tässä oli tämä minun puheenvuoroni.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Mennään eteenpäin, riistapäällikkö Mikael Luoma Suomen riistakeskuksesta, olkaa hyvä. [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna] – Nyt ei puhe kuulu, jos sieltä puhetta tuotetaan. Eli Mikael Luoma, mikki päälle, olkaa hyvä.

Riistapäällikkö Mikael Luoma, Suomen Riistakeskus:

No niin, kokeillaanpa uudestaan. – Kiitoksia, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja, edustajat ja kansalaisaloitteen allekirjoittajat! Olen Mikael Luoma Suomen riistakeskukselta ja tuon Riistakeskuksen näkemykset tähän kansalaisaloitteeseen.

Minulla on tässä esityksessä neljä eri teemaa: Ensimmäinen koskettaa tätä suden kannanhoidollista metsästystä ja sen reunaehdoja. Heti tähän alkuun korostan, että Suomessa on erittäin laaja yhtäläinen näkemys siitä, että susikannan hoidossa tarvitaan kannanhoidollista metsästystä, ja tätä kannanhoidollista metsästystä ja sen toteuttamista on pitkään haettu, jo tuossa vuoden 2015 susikannan hoitosuunnitelmassa ja sitten myös tässä uusimmassa. Lyhyesti kerron noista reunaehdoista. Sitten toinen, johon liittyvät nämä kansalaisaloitteen asiat, eli susi tuottaa vaaraa tai uhkaa. Haluan korostaa, että suden liikkuminen lähellä asutusta tai pihapiirissä ei ole hyväksyttävää kenenkään näkökulmasta, ja me hyvin yhtäläisesti kaikki nähdään tämä. Tähän meillä on olemassa toimintamalli, jota sitten esitän. Sitten susikannan seurannasta totean heti alkuun, että Riistakeskuksen näkökulmasta Luonnonvarakeskus tuottaa riittävän tarkan kanta-arvion vuosittain, joka on sitten meille pohjana päätöksentekoon. Ja neljäs aihe on susivihapuhe, johon on tarvetta myös ottaa kiinni.

Kannanhoidolliseen metsästyksen: En lähde tätä kovin yksityiskohtaisesti käymään läpi – Niemen Sami tämän kävi jo läpi – muuten kuin, että korostan, että meillä on siinä oikeastaan neljä reunaehto, jotka meidän täytyy täyttää, jotta kannanhoidollista metsästystä Suomessa voidaan toteuttaa: ei vaaranneta susikannan suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista; esitetään sille päämäärä, joka pystytään perustelemaan; muuta tyydyttävää ratkaisua päämäärän saavuttamiseen ei ole; ja sitten metsästys toteutetaan valikoiden, rajoitetusti ja tarkoin valvotuissa olosuhteissa. En mene tämän enempää tähän kannanhoidolliseen metsästyksen.

Sitten tähän suden tuomaan uhkaan ja vaaraan, mitä kansalaiset saattavat kokea: Tämä kuva on suoraan susikannan hoitosuunnitelmasta, jossa on esitetty tällainen neliportainen taulukko huolta, uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden määrittelemiseksi. Hoitosuunnitelmassa on esitetty myös pääsääntö, kuka tilanteeseen puuttuu. Siinä on tehty työnjako Suomen riistakeskuksen ja poliisin kesken. Tästä työnjaosta on myös jaettu kansalaisille tietoa esimerkiksi SusiLiFE-hankkeen kautta. Tilanteesta, kuka auttaa, jos kohtaan suden, esimerkkinä: jos suden jäljet ovat pihamaalla lumessa, silloin tulee soittaa alueen petoyhdyshenkilölle, mutta jos susi lähestyy ja on peloton, silloin tulee soittaa hätäkeskukseen, ja poliisi ottaa silloin asiasta kiinni.

Sitten vahingoista: Kuten tuossa Timo Leskinen esitteli näitä vahinkolukuja, vuonna 2020 meillä on kohdistunut erityisesti lampaisiin ja nautoihin, mutta sitten myös koiravahinkoja on ollut paljon. Kotieläinvahinkoja on pyritty petoaidoilla ehkäisemään. Vuoden 2020 aikana on toimitettu 114 kilometriä 64:lle eri tilalle. Ja lisäksi sitten SusiLiFE-hankkeen kautta on vielä toimitettu lisää petoaitoja. SusiLiFE-hankkeessa edelleen kehitetään vahinkojen ennaltaehkäisyä, ja siellä merkittävässä roolissa ovat neuvonta ja vahinkojen ennaltaehkäisy.

Sitten susikannan seurannasta muutama sana: Kuten jo tuossa alkuun totesin, Suomen riistakeskuksen näkökulmasta Luonnonvarakeskus tuottaa riittävän tarkkaa tietoa susikannasta, ja siten kansalaisaloitteessa esitettyä lainsäädäntöä kanta-arvion tuottamiseen ei ole tarvetta laatia. Meillä petoyhdyshenkilöt tekevät talkootyönä

pyyteetöntä työtä, tuottavat laajaa aineistoa, jonka lisäksi on tämä DNA:n keräys, ja se on kokonaisuutena mittava aineisto kanta-arvion pohjaksi. Sitten meillä on vielä aiemmin ollut susien pantaseurantaa. Se tukee monia tavoitteita, niin kannan seurantaa, tutkimustoimintaa kuin myös vahinkojen ennaltaehkäisyä, ja on sikäli kannatettava toimenpide.

Sitten tämä viimeinen asiakohta, epäkunnioittava puhe, vihapuhe ja maalittaminen: Tämä kohdistuu kaikkiin henkilöihin, jotka työskentelevät suteen liittyvissä tehtävissä, ja myös vapaaehtoistoimijat tästä kärsivät. Esimerkiksi paikallistasolla vapaaehtoiset, jotka ovat pyyteettömästi keränneet DNA-näytteitä, kohtaavat vihapuhetta, annetaan lisä- ja haukkumanimiä tai muuten aliarvioidaan heidän tekemäänsä työtä. Se on kaikille työhyvinvointi- ja osaltaan myös työturvallisuuskysymys. Luulen, että me hyvin tunnustetaan tämä, ja vihapuhe, se on vaikuttavaa. Sudesta ei kannata olla mitään mieltä, jos haluat säästyä vihapuheelta. Korostan, että tähän tarvitaan arvojohtajuutta ja vihapuheen tuomitsemista, jotta päästään asialliseen keskusteluun. Asioista voidaan olla eri mieltä, mutta siinä tulee kunnioittaa toisia – vastakkainasettelusta yhteistyöhön.

Tulen takaisin tähän kannanhoidolliseen metsästyksen: Kuten alussa totesin, hyvin laajalla rintamalla nähdään tarpeelliseksi susien kannanhoidollinen metsästys. Siihen on haettu ratkaisua pitkään, ja tästäkään asiasta ei ikään kuin vastakkainasettelua saada rakennettua. – Kiitoksia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Allekirjoitan vahvasti tämän vihapuheen estämisen ja vetoan kaikkiin toimijoihin, jotka tätä kuuntelevat. Se toimii molempiin suuntiin: susikannan kohtuullistajiin osoitettu vihapuhe ja maalittaminen on aivan yhtä paha asia. Itsellenikin on tappouhkauksia tullut siksi, että haluan kohtuullista susikantaa Suomeen.

Nyt kuultavat on kuultu. Anelin tuossa lisäaikaa parikymmentä minuuttia, koska oli niin tärkeätä asiaa enkä hennonut teitä keskeyttää, ja näin ehdimme käydä sitten vielä kansanedustajien nopeiden kysymysten kierroksen. Eli avaan nyt keskustelun ja kysymykset aiheesta. – Ensimmäisenä puheenvuoroa on pyytänyt edustaja Norrback. Olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Anders Norrback:

Kiitos, puheenjohtaja, ja kiitos aloitteen tekijöille ja niille, jotka ovat allekirjoittaneet. – Tämä on erittäin haastava ongelma, mikä meillä on, ja tässä tulee varmasti monta kysymystä.

Minä olen miettinyt yhtä asiaa: Tämä meidän suojelupolitiikkahan lähtee siitä, että maan tasolla täytyy olla tietty määrä näitä suojeltuja lajeja, mutta kuitenkin se, mihin esimerkiksi tietyt vahingot kohdistuvat ja myös mihin eläimet asettuvat, on paikallista ja alueellista, ja siksi pitäisi mielestäni myös tarkastella sitä, jos on alue missä on... Esimerkiksi tässä, missä itse asun, ollaan ainakin kahden, luultavasti kolmen lauman vaikutusalueella, ja tämä on hirvittävä tilanne, kun on lammastila. Tämä on ihan

työturvallisuusasia meilläkin, kun käydään lampolassa öisin karitsointia valvomassa ja niin pois päin, ja aamulla sitten näkee tai kuulee, että susi on käynyt. Että tällainen on niin kuin se käytännön tilanne. Mielestäni me ollaan liian hyviä löytämään sellaisia asioita, miksi tämä ei käy. Nyt täytyy kyllä kaikkien tahojen mielestäni lähteä siitä, miten saadaan tämä menemään eteenpäin. Kysymys on: voiko sille alueelliselle tarkastelulle tehdä mitään? – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, ja seuraavaksi edustaja Multala.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Multala:

Kiitos puheenjohtaja, ja kiitos aloitteen tekijöille ja asiantuntijoille. – Ehkä viime aikoina kun on lehdistä lukenut – tähän aina aiheuttaa isot otsikot, kun kuvataan susia jossakin asutuksen keskellä ja sitten haastatellaan erilaisia asiantuntijoilta –, on jäänyt pohtimaan, miten paljon kannan koon tai sen, minkälaisen vaaran susi aiheuttaa, pohdinnassa... Tässä aloitteen allekirjoittajat nimittäin toivat esiin näitä vaikutuksia esimerkiksi nyt kotieläintiloihin, mutta myös näitä koirien ja muiden kotieläinten vahinkoja on sattunut. Miten paljon ikään kuin tutkitaan sitä käytöksen kautta, miten susi tätä kannanhoidollista metsästystä – vaikka se nyt ei ollutkaan se oikea termi, mitä tulisi hirveästi käyttää tässä, mutta kuitenkin – vaatii, jos ymmärrätte, mitä haen? Eli voidaanko suden käytöksestä päätellä jotakin susikannasta? Erityisesti tuli mieleeni yksi julkisuudessakin ollut esimerkki, jossa oli täysin vastakkaiset näkemykset. Ilmeisesti molemmat olivat tutkijoita, jotka aivan vastakkain tulkitsivat videolla kuvatun suden käytöstä. Onko tästä hirveästi erimielisyyttä, ja voidaanko suden käyttäytymisestä päätellä mitään? – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, ja seuraavaksi varapuheenjohtaja Elomaa, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Ritva Elomaa:

Kiitos, puheenjohtaja, ja kiitos tosiaan kaikille asiantuntijoille ja kansalaisaloitteen tekijöille. – Tähän on nyt valtavasti kuohuttanut mielipiteitä, ja ihmiset puhuvat tästä susien määrästä jatkuvasti. Se, että kotieläimiä kuolee ja metsästyskoiria kuolee, on kyllä järkyttävää, ja itsekin eläinohimena kyllä olen siitä vaikuttunut. Mutta tämä niin sanottu susiviha on myös leimahtanut, ja se vaikeuttaa tätä koko prosessia valtavasti. Pitäisi päästä sellaisista pois. Esimerkiksi täällä Varsinais-Suomessa just todettiin kolmijalkainen susi, ja kun se susi sitten saatiin kiinni, huomattiin, että susi oli kolmella jalalla joutunut liikkumaan jo kauan, koska sitä oli ammuttu siihen yhteen jalkaan, ja se oli murtuneen jalan kanssa käyskennellyt pitkiäkin aikoja jo. Että tämmöisestä pitäisi päästä kokonaan pois, että niitä ammuskellaan kuinka sattuu, vaikka olisi kuinka kiukkuinen.

Se minua ihmetyttää, että susien määrä vaihtelee näissä asiantuntijalausunnoissakin jonkun verran. Että kuinka paljon susia sitten oikeastaan on? Tuolta itärajaltahan niitä tulee, ja se on hankalaa, että ne tulevat kotien pihoille ja niihin paikkoihin, mihin ei saisi tulla. Että mikä on se oikea määrä? Totta kai nyt on nämä DNA-systeemit ja kaikki muutkin, millä pystytään vähän paremmin sanomaan se oikea määrä, mutta kun se vaihtelee ihan valtavasti ja siihen vedotaan, niin kuinka sitä voisi vähän paremmin vielä tutkia? Pitääkö paikkansa, että susia on tällä hetkellä joku 300:n paikkeilla täällä Suomessa?

Sitten se vielä, että pitäisi päästä semmoiseen johonkin yhteisymmärrykseen, en tiedä millä pääsisi, niin että saataisiin tämä toimimaan. Että se susiviha pois, ja ihan otetaan nämä asiat asiallisesti, niin että saataisiin se kanta... Tämä on kyllä sellainen, että ei osaa edes kysyä muuta kuin että mikä se susikanta tällä hetkellä on.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, ja seuraavaksi edustaja Eestilä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Markku Eestilä:

Arvoisa puheenjohtaja! Tämä kansalaisaloite on kyllä minun mielestäni hyvä. Siinä on perustelut hyvät, ja niin kuin puheenjohtajakin alussa totesi, taitaa enemmistö ainakin maa- ja metsätalousvaliokunnan kansanedustajista olla aika lailla samaa mieltä.

Tässä on yksi semmoinen ongelma ollut vuosien ajan, ja se liittyy tulkintaan. Eri tahot tulkitsevat direktiiviä ja lainsäädäntöä eri tavalla, ja näen itse aika paljon yhtäläisyyksiä tähän EU:n elvytyspakettiin. Siellä on monenlaista asiantuntijaa, tuomaria, virkamiestä. He tulkitsevat vähän eri tavalla, ja katsotaan nyt, mikä on Suomessa tämä tulkinta, perustuslain tulkinta, ja minkälaisella tavalla Suomen eduskunta joutuu näitä päätöksiä tekemään. Ja minulla on vähän semmoinen haju, että ihan tarkkaan ei näissä tulkinnoissa, mitä sitten tehdään eri instansseissa, jopa tuomioistuimissa, ole tätä kulttuurua ja perustuslakia oikein viimeisen päälle punnittu. Se on ohitettu vähän niin kuin hutiloiden eli pikkusen tehty tämmöistä ei ihan priimatyötä, mitä Suomen eduskunnassa pitäisi tehdä, ja tältä osin tämmöinen lain tarkistaminen tai jopa ikään kuin uuden lain säätäminen perusoikeuksia punniten saattaisi olla ihan paikallaan, kuten tässä EU:n elvytyspaketissa. Mutta siitähän me varmaan aika pian sitten nähdään, mitä Suomessa pitää tehdä. Ei täällä ihan mitä tahansa voi panna käytäntöön normaalilla yksinkertaisella päätösmenettelyllä. Tämä minun mielestäni on hienosti tässä kansalaisaloitteessa otettu huomioon.

Mutta varsinainen kysymys koskee sitä, että jossain määrin olemme analogisessa asemassa geopoliittisesti ajatellen Baltian maiden, Viron, Latvian, Liettuan kanssa. Toki siellä riistakanta on hieman parempi kuin meillä yleensä, mutta kysymys kuuluu, kuinka paljon Virossa, Latviassa ja Liettuaassa on viime vuosikymmenellä eli 2010-luvulla ammuttu susia, kun niitä kuitenkin riittää. Siitä saamme vähän niin kuin semmoista tieteellistä vertailua, ja tämä tieteeseen vetoaminen on sellainen asia, että siinä pitää

olla vahva päättely ja käytännön asiantuntemus ja luonnon tuntemus kymmeniltä vuosilta. Ei tiede kaikkea pysty päättelemään. Mutta osaako joku vastata, paljonko susia on ammuttu 2010-luvulla Virossa, Latviassa ja Liettuassa? — Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, ja mennään eteenpäin. — Edustaja Myllykoski.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jari Myllykoski:

Kiitos, puheenjohtaja! Perusteellisia esityksiä. Alkupää meni oikeinkin rivakasti.

Yksi semmoinen, mikä itselle tulee mieleen: Olen ollut teidän tekijöiden kanssa samaa mieltä ja haluan tavallaan korostaa tässä sitä perustuslain turvallisuudentunnetta, kuinka se yleensä nykyisessä lainsäädännössä on huomioitu. Ministeriön Niemi sivuutti mielestäni vähän kevyesti sen, mikä se turvallisuudentunne on ihmisillä.

Mutta sitten, onko me millään lailla arvioitu sitä, onko riistaruoointapaikkojen läheisyys asutusalueitten vieressä yksi mahdollinen selittävä tekijä siinä, että ihmisarkuus on poistunut? Samalla kun meidän valkohäntäpeura-, hirvikannat ovat erittäin vahvat, niin onko siitä huolimatta se susi laiskistunut, että se tulee kuitenkin hakemaan pihasta sen riistan eli helpompaa saalista? Millä tavoin meidän pitäisi nyt esimerkiksi lainsäädännöllisesti pystyä reagoimaan siihen, että me todellakin palautettaisiin susi siihen luonnolliseen arkuustilaan ihmisyyttä kohtaan, mikä on? Minä itse näen, että tämä on se kohtalonkysymys susikeskustelussa, että susi toimisi sen oman luonnon mukaan — no, emme tiedä tietysti, mutta sen käsityksen mukaan, mikä ihmisillä on, että susi on ihmisarka. Tämä on se iso asia, miksi tämä pihakäyttäytyminen on tullut niin suureksi. Ja tämä riistojen määrä ja pihavahingot, ihmisarkuuden poistuminen, on todella minun mielestäni kaikkein keskeisin asia siinä, mitä tapahtuu.

Ja kuinkas meillä nyt olikaan, jos susivahinkoja sattuu ja riippuen siitä, onko se sitten sorkkaeläin vai kavioläin, se joudutaan sitten viemään Honkajoelle, niin riittääkö se korvaus lainkaan siihen nähden, mitä tulee siitä vahingon aiheuttamisesta tälle yrittäjälle? Tässä lyhyesti. — Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. — Ja vielä muutama puheenvuoro. Koetetaan olla tiiviitä. — Edustaja Pitko.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jenni Pitko:

Puheenjohtaja! Nämä kanta-arviothan, joita Luke tekee, perustuvat parhaaseen mahdolliseen tietoon, mutta silti, kun kuuntelee tässäkin näitä alustuksia tai kun kuuntelin siellä eduskunnassa tätä lähetekeskustelua tästä kansalaisaloitteesta, niin jaksaa ihmetyttää, miten ymmärrys tästä kannan koosta on silti niin erilainen ja tämä skaala on näin laaja. Ja minä näen, että tämä on tavallaan se yksi iso ongelma, jonka takia tätä keskustelua on niin vaikea käydä tässä tämän asian ympärillä ja tämä asia herättää niin kovasti tunteita ja pelkoa. Tästä liikkuu niinkin paljon väärää tietoa.

Näen, että tärkeintä, mitä suomalaisessa yhteiskunnassa tulisikin tehdä, on lisätä tätä tietoa suden määrästä ja tietoa, mitä meillä sudesta on myös sen käyttäytymiseen liittyen mutta myös tähän vahinkojen ennalta ehkäisemiseen liittyen, mitä tässäkin tuotiin näissä alustuksissa esille. Ylipäänsä tietenkin tärkeitä on viedä sitä viestiä esiin, että tämä tutkimus, mitä susista tehdään, on todella korkeatasoista Suomessa ja tavallaan sen kyseenalaistaminen tulisi lopettaa, koska mitään sellaista todistetta ei ole, että se olisi kyseenalaistettavissa, vaan se varsin hyvin täyttää nämä tutkimukselliset kriteerit.

Pidän myös tosi surullisena sitä pelottelua, jota susien ympärillä on. Susia vastaan on lietsottu vihaa liioittelemalla, väristelemällä ja jopa vääriä tietoa levittämällä, ja se ongelma tässä on, no, sekä se, että se lisää luontovihaa, että myös se, että tämän kuulevat ihan tavalliset ihmiset, ja ne tavalliset ihmiset alkavat pelkäämään, koska se pelkopuhe vetoaa heihin ja saa heidät pelkäämään läheistensä puolesta, koulumatkalla olevien lasten puolesta, vaikka oikeasti sitä vaaraa arjessa normaalina arkipäivänä ei ole. Minua huolestuttaa, minkälaista kuvaa suomalaisesta maaseudusta asuinpaikkana tämä keskustelu piirtää. Tämä on myös minun maakuntaani, Pohjois-Pohjanmaata, koskettava asia, ja olen huolissani siitä vetovoimasta asuinpaikkana.

No, ongelma on myös tämä susitutkijoiden kohtaama vihapuhe ja maalittaminen. Se on ongelma sen takia, että jo nyt on työturvallisuus kärsinyt, mutta se myös vaarantaa sitä tutkimusta, jota me tarvitsemme, jotta me voidaan tehdä näitä tutkimukseen perustuvia, tietoon perustuvia päätöksiä, koska on ollut jopa tauolla välissä tämä susitutkimus, koska ihmisiä ei ole pystytty päästämään hoitamaan sitä omaa työtänsä.

No, minulla olisi esittää kysymys. Ehkä Luonnonvarakeskus tai ministeriö tai Riistakeskus tähän osaa vastata. Olen aina joskus kuullut tällaista, että kun on ammuttu joku yksittäinen susi, niin se on aiheuttanut sen, että se on vaikuttanut sen koko muun lauman käyttäytymiseen niin, että se toiminta on muuttunut arvaamattomaksi. En tiedä, onko se sitten joku avainsusi siinä laumassa, jonka tappaminen näin on vaikuttanut. En tiedä, kuinka paljon tällaista tapahtuu, mutta minulle on näin kerrottu. Tähän varmasti osataan vastata. Mutta tavallaan se ampuminen on jopa aiheuttanut lisäongelmia, koska se muu lauma on sitten alkanut käyttäytymään arvaamattomasti, jos siitä on sitten se johtaja poistettu. [Huonosti kuuluva kohta äänitteessä] Kysyisin, onko tällaista tapahtunut ja onko se haaste metsästyksessä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. — Ja seuraavaksi edustaja Hassi.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Satu Hassi:

Kiitos, puheenjohtaja! Kolme kysymystä.

Ensinnäkin, onko olemassa jokin sellainen identifioitavissa oleva susivahinkojen estotoimi, jota ei ole vielä tähän mennessä tehty?

Toinen kysymys edustaja Myllykosken inspiroimana näistä riistaruokintapaikoista: onko riistaruokintapaikoille olemassa jokin sellainen etäisyysraja asutuksesta, ja jos ei sellaista ole, niin olisiko sellainen syytä jonkin tasoisella säädöksellä tehdä?

Ja sitten kolmas kysymys, joka liittyy kokemuksiini Kuhmoisissa. Naapurikunnasta Jämsästä on isäni kotoisin, ne ovat minulle tuttuja seutuja sen kautta. Kun siellä rupesi liikkumaan susia, niin kuulin useammasta sellaisesta tapauksesta paikallisilta ihmisiltä, jolloin talvisaikaan moottorikelkalla metsässä liikkunut ihminen oli löytänyt metsästä susien tappaman hirven ja sitten kauhistunut siitä, että susi tappaa hirviä, ja oli raahannut sen hirven navetan taa pihalleen sitten muiden kyläläisten kauhisteltavaksi. Mietin, että jos susille pitäisi opettaa, että niiden paikka on metsässä eikä pihapiirissä, niin ehkä susilauman kaataman hirven raahaaminen pihapiiriin on juuri ihan päinvastaista kuin mitä olisi viisasta tehdä. Tämä on herättänyt minussa kysymyksen, miten paljon tällaisia neuvoja siitä, minkälaiset teot ovat viisaita ja mitkä eivät, näiden kyseisten alueiden ihmisille on annettu. Muistan esimerkiksi, kun tuli semmoinen tapaus, että karhu rupesi liikuskelemaan jossain asutuksen lähellä ja sitten kävi ilmi, että ihmiset olivat tuoneet karhulle ruokaa metsään... [Huonosti kuuluva kohta äänitteessä]

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Pyydän tiivistämään, että ehtisivät toisetkin.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Satu Hassi:

Silloin sanottiin, että älkää missään tapauksessa tehkö tätä. Onko tällaisia tavallaan toimintaohjeita annettu kyseisten alueiden ihmisille? — Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. — Ja edustaja Östman. — Pyydän tiiviitä puheenvuoroja.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Peter Östman:

Kiitos, puheenjohtaja! Siitä minut tunnetaan. — Kiitos asiantuntijoille, kiitos aloitteen tekijöille. — Tässä nyt kun on ollut ilmassa vähän sellainen ajatus, että susi on huomattavasti vaarattomampi kuin jotkut tahot antavat ymmärtää, niin minä kysyisin nyt sitten asiantuntijoilta, millaista neuvoa antaisitte sekä taajamissa asuville että lasten vanhemmille, jos susi tulee pihapiiriin: mitä neuvoksi sillä hetkellä, jos ei satu löytymään se selvitys, mitä ministeriökin on antanut siitä, millä tavalla pitäisi toimia näissä tilanteissa? Sitten haluaisin kysyä kollegaltani Anders Norrbackilta: kun sinä nyt elät sellaisella paikkakunnalla missä on, sanoitko, kaksi vai kolme laumaa ja te joudutte elämään arjessa päivät ja yöt tämän tilanteen kanssa, niin miltäs tällaiset puheet kuulostavat, että susi on vaaraton?

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kerro se lampaille. [Puhuja nauraa.] — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jenna Simula:

Kiitos, puheenjohtaja! — Ja kiitos kansalaisaloitteen alullepanijoille. — Tämä on tosiaan keskusteluttanut hyvin paljon nyt pitkään, ja toivoisi jollakin tavalla, että nyt saataisiin joku oikea ja toimiva ratkaisu tähän, että saataisiin nämä susiongelmat kitkettyä eikä tätä asiaa nyt jälleen haudattaisi jonnekin mappi ö:hön.

Kysyisin noista suurpetojen haaskoista. Niitä on aika paljon esimerkiksi Kainuussa, jossa ne ovat aiheuttaneet sitten isojakin ongelmia paikallisten ja sitten näitten luontokuvaajien ja turistien välille. Koetaan, että nämä haaskat, kun siellä ympäri vuoden pidetään tuota ruokintaa karhuille ja susille, kesyttävät sitten näitä eläimiä. Eläimet tottuvat ihmisen hajuun, ne tottuvat esimerkiksi mönkijöiden ääniin ja tottuvat sitten hakemaan ikään kuin pihapiiristäkin sitten sitä ruokaa. Näitä haaskoja on tosiaankin just esimerkiksi Kuhmossa, niitähän on ihan valtava määrä siellä.

Kysyisin tästä, eikö olisi järkevä säädellä tätä suurpetohaaska- ja luontokuvaustoimintaa sillä tavalla, että ne haaskat eivät saisi olla ympärivuotisia ja sitten siihen asetettaisiin myös jonkunlaisia rajoituksia siihen, kuinka paljon ja missä ne voisivat sijaita. Jos on yksikin kunta ammuttu ihan täyteen noita haaskoja, niin ymmärrettävästi siellä sitten petoja liikkuu ja liikkuu myös ihmisten pihossa sitä myöten, ja kun ne sijaitsevat itärajalla, niin ne houkuttelevat myös Venäjän puolelta lisää susia Suomen puolelle. Olisiko mitään syytä tätä toimintaa alkaa rajoittaa? — Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, ja nyt ei enää enempää puheenvuoroja.

Vielä itse haluaisin tähän loppuun kysyä: kun maailmassa on noin alle 3 000 metsäpeuraa ja noin 300 000 sutta, niin kun siellä ykköskohdassa oli yhtenä perusteena tämä muiden lajien suojelu, niin miten näette tämän perusteena?

Sitten kysyisin siitä, että kun tämä koirasusi-ilmiö täällä Suomessa on päässyt tapahtumaan ja on sekaantumista — ja se on todella hieno asia, että nyt on nämä tarkemmat laitteet, jotka paremmin tämän kannan puhtauden myös ilmoittavat — niin onhan niin, että näillä uusilla tuloksilla päästään näkemään? Ja kysyisin: Milloin nämä markkerit, siis se verrokkiaineisto, tulee julkiseksi? Eikö täydellinen läpinäkyvyys, avoimuus lisäisi sitä luottamusta siihen, että tutkimus on tehty oikeilla menetelmillä? Se olisi varmasti kaikille eduksi.

Sitten lopuksi kysyisin, kun itse ajattelen, että kun susi kuuluu metsään eikä pihapiiriin, niin suden luontainen ihmisarkuus on palautettava ja ikiaikainen suomalainen metsästyskulttuuri, jossa koirat työskentelevät itsenäisesti etäällä ohjaajasta, on turvattava ja omaisuudensuojasta tulee voida huolehtia. Elinkeinon harjoittaminen ja kotieläinten laiduntaminen helpottuisi ja suden hyväksyttävyyys paranisi ja turvallisuus maaseudulla paranisi, jos saisimme kannanhoidollisen metsästyksen aikaan, ja se on kaiken hyvän päälle esimerkiksi karhukannalle ollut ihan suotuisaa, kun sitä

kannanhoidollisesti on metsästetty. Näettekö jotain muita hyviä syitä, arvoisat asiantuntijat, miksi kannanhoidollinen metsästys kannattaisi aloittaa?

Mennään sitten lyhyt, napakka vastauskierros, niin että koska kuulemme erikseen sitten näitä tahoja, niin toivoisin aloitteen allekirjoittajilta vain tämän ensimmäisen tahon, Jaakko Silpolan, jos sopii, tai sitten ihan muutaman lauseen kommentit, niin että pysymme edes jotenkuten aikataulussa. — Olkaa hyvä, Silpola.

Toiminnanjohtaja Jaakko Silpola, Suomen metsästäjäliitto:

Kiitos, puheenjohtaja! Poimin muutamia kysymyksiä sikäli kuin ne oli tulkintani mukaan osoitettu kansalaisaloitteen tekijöille.

Viro, Latvia, Liettua: metsästetyt susimäärät. Ei ole tilastoa muualta kuin Virosta. Virossa oli viime talvena 149 kaatolupaa, ja 131 sutta kaadettiin Virossa siis nyt päättyneen talven aikana.

Kysymys: Miten vaikuttavat riistanruokintapaikat? Vähentävätkö ne susien ihmisarkuutta? En muista tässä tutkimustulosta. Ajattelin itsekseni kuitenkin, että meillähän on pian käyntejä muuallakin kuin riistatiheällä Etelä-Suomen maakuntien alueella. Otan esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun. Ei ole paljon keskustelua herättänyttä peuran ruokintaa. Riistapeltoja on varsin vähän, koska peltoalaakin on vähän, mutta pihakäyntejä kirjataan hyvinkin paljon sen mukaan, missä näitä laumoja erityisen paljon on. Oma arvioni on – mutta en pysty sitä sen kummemmin osoittamaan – että itse riistanruokintapaikat eivät suden ihmisarkuuteen vaikuta.

Me ollaan havaittu, että monet eläinlajit tulevat nykyään yhä lähemmäksi pihapiirejä, mikäli niitä ei metsästetä. En siis puhu vain riistalajeista. Tänä aamuna tuossa pihamaalla, suojelualueen kupeessa katsoin kaurispukkia – pihalla, omakotitalon pihalla. Täällä ei ole metsästystä. Ne ovat hyvin rauhassa, joka päivä niitä tässä näkyy. Mukava katsella. – Jatkan eteenpäin pikapikaa.

Riistanruokintapaikoista edustaja Hassin kysymykseen: Ei ole olemassa etäisyysrajaa asutuksessa. En kyllä sitä toisaalta pidä tarpeellisena.

Asiantuntijat vastaavat varmaan omasta puolestaan Hassin kysymykseen suden tappamasta hirvestä. Luonnollisesti se jätetään sinne metsään, ei missään tapauksessa tuoda pois maastosta.

Tässä lyhyesti kysymyksiin, jotka osasin poimia itselleni. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Asiantuntija Leskinen.

Kenttäjohtaja Timo Leskinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto:

Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ihan yksi lause vain. Toivoisin, että jatkokäsittelyssä kiinnitettäisiin tämän kannanhoidollisen metsästyksen liikkeelle saamisen lisäksi huomiota aloitteessa olleeseen asiaan, joka liittyy vahinkoperusteisiin poikkeuslupiin, jotka ovat käytännössä täysin poissa käytöstä tällä hetkellä. Ja tulisi ehdottomasti miettiä, mitä lainsäädännössä on tehtävä toisin, jotta tämä puoli saadaan liikkeelle. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Onko Jukka Immosella lisättävää? – Lyhyesti, olkaa hyvä.

Puheenjohtaja Jukka Immonen, Suomen Harmaahirvikoirajärjestö:

Kiitoksia! Tutkimuspuoli, mistä mainittiinkin, oli minun tontillani alustuksessa – ja se tiedon avoimuus, mistä tässä oli puhetta. Vielä korostaisin sitä, että se parantaa yhteistyötä ja meidän pitää saada yhteistyö toimimaan kentän, viranomaistahojen ja tutkimuksen välillä saumattomasti. Se on myöskin suden etu.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Pentti Isoviita, olkaa hyvä.

Puheenjohtaja Pentti Isoviita, Suomen Pystykorvayhdistys:

Kiitoksia! Kiinnitin tuossa huomiota eräiden kansanedustajien puheisiin, että tämä vaaran tunne on tehtyä, sitä ei ole eikä vaarannu lasten kulkutie. Henkilö, joka tästä puhui, on Pohjois-Pohjanmaalta, ja meillä on täällä monessa kunnassa koululaiskuljetukset sitä varten, että nämä sudet ovat aiheuttaneet vaaran tunnetta siellä. Kyllä tämä todellista on eikä mitenkään keksittyä.

Niin kuin puhutaan, tosiasioissa pitäisi tietenkin pysyä kaikessa siinä, mistä kertoo tässä.

Minulla ei ole muuta.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. –Tässäkin valiokunnassa taitaa istua jopa useampi henkilö, jonka eläimiä susi on tappanut.

Mennään eteenpäin. Seuraavaksi neuvotteleva virkamies Sami Niemi, eikö näin? – Olkaa hyvä.

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi, maa- ja metsätalousministeriö:

Kiitos! Tuli useampi kysymys, joka varmasti kohdentui minuun tai maa- ja metsätalousministeriöön. Ensinnäkin yksi nopea huomio edustaja Myllykoskelle, että tarkoitus ei missään nimessä ollut vähätellä uhkaa tai huolta aiheuttavan suden roolia vaan tiesin, että Riistakeskuksen esityksessä on siihen enemmän villoja, joten omalta osaltani vain nopeasti sivuutin sen. Kysymys on mitä suurimmassa määrin tärkeä.

Sitten ehkä yksi keskeinen tai iso esille nousnut kysymys oli riistan ruokinnasta. Tiedoksi edustajille, että maa- ja metsätalousministeriöllä oli tuossa muutama vuosi sitten, kun toimme teille käsittelyyn yhtä laajempaa metsästyslain uudistamispakettia, lausuntokierroksella suurpetojen haaskaruokintaa koskevia pykälä ja rajoituksia, mutta oikeusministeriön lausunto oli sen verran tiukka ja kriittinen, että otimme asian jatkovalmisteluun. Osana tätä jatkovalmistelua olemme tulosohtanneet Luonnonvarakeskukselle tulostavoitteen ruokinnan vaikutusten tarkemmasta arvioinnista.

Tähän liittyen myös edustaja Simulalle vastauksena voisin todeta, että riistarukinta on toimintana aika laajaa. Se kattaa pienten hirvieläinten ruokinnan, villisian ruokinnan ja tietenkin suurpetojen elinkeinotarkoituksessa tehtävän houkuttelun, jota erityisesti Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa harrastetaan. Mutta on myös huomattava, että erityisesti supikoiran metsästys talvisaikaan perustuu vahvasti haaskoihin, ja kun luonnossa ollaan, niin silloin on vaikeaa haaskanpitäjän tehdä eroa, mikä eläin siihen kohteeseen tulee. Sen takia tämän asian sääntely lain tai asetuksen tasolla on erityisen haastavaa. Ja kun tässä on osin myös olemassa olevasta elinkeinosta kyse ja Riistakeskus ei varsinaisesti ole viranomainen, niin se, mitä tehtäviä Riistakeskukselle voidaan säätää, asettaa omat rajansa, ja tämä asia on jatkovalmistelussa.

Tässä tiiviisti ehkä joihinkin edustajien kysymyksiin vastaukset. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Tutkimusprofessori Ilpo Kojola Luonnonvarakeskuksesta. Erityisesti tämä suden määrän säilyminen Venäjältä tulevien susien avulla, tämä Viron ja Latvian kysymys.

Tutkimusprofessori Ilpo Kojola, Luonnonvarakeskus:

Kiitos! Meillähän on susikannan luonne reunapopulaatiolla tämmöinen, että meillä on olemassa yhteys Venäjän puolen susikantoihin. Se tullaan toki ottamaan sitten esimerkiksi viitearvon määrittelyssä huomioon.

Baltian tilanteesta sen verran, että kuten tuossa todettiin Jaakko Silpolan toimesta, siellä kyllä osittain todellakin aika huomattava määrä susia ammutaan. Mutta siellä susi on kokonaan viitosliitteellä kaikissa maissa, niin että siellä on väljempi käytäntö kuin meillä Suomessa, jossa poronhoitoalueen ulkopuolella susi kuuluu luontodirektiivin nelosliitteeseen.

Ja jos sitten puhun tuosta koirasusiasiasta, jonka arvoisa puheenjohtaja toi esille ihan lopussa, sen verran todellakin, että meillä on kehitteillä ja nyt jo aika tavalla valmiina tämmöinen koirasusipaneeli, joka kyllä sitten tunnistaa risteymiä useampi sukupolvi taaksepäin. Sitä nyt on testattu hyvin laajalla eurooppalaisella aineistolla, ja Lukeen rekrytoitu tutkija parhaillaan valmistelelee aiheesta väitöskirjaa.

Ihan vielä lyhyesti tuohon pihasukusasiaan sen verran, että meillä on niin, että näitä pihavierailuja tapahtuu toki Itä-Suomessa harvaan asutuilla alueillakin, mutta ne ovat selkeästi yleisempiä Varsinais-Suomessa, jossa on asutusta enemmän. Siis pihojen tiheys susireviireillä on suurempi, eikä siihen välttämättä liity tämä riistaruoikinta sinänsä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Vielä lopuksi riistapäällikkö Mikael Luoma Suomen riistakeskuksesta, olkaa hyvä.

Riistapäällikkö Mikael Luoma, Suomen riistakeskus:

Kiitoksia, puheenjohtaja! Siellä oli kysymys suden ravinnonkäytöstä. Siihen ehkä lyhyesti vastaisin sen, että nyt näyttäisi Ilpon Kojolan ja hänen tutkimuskumppaneittensa havaintojen mukaan siltä, että kun sudelle on ravintoa tarjolla, niin silloin myös kotieläinvahingot näyttäisivät olevan vähän vähäisempiä, niin että ravinnonsaannilla on kyllä vaikutus vahinkojen ilmenemiseen.

Sitten edustaja Pitko kyseli laumakäyttäytymisen muutoksesta, kun laumasta yksilöitä poistetaan. On mahdollista, että lauman käyttäytyminen muuttuu, ja tutkimustuloksia on olemassa muun muassa siitä, että saalistuskäyttäytyminen saattaa muuttua. Jos sieltä lauman alfauros on tapettu, niin se saalistuskäyttäytyminen on sitten vähän erilaista.

Edustaja Hassi kyseli vahinkojen ennaltaehkäisyn toimista, onko joitain toimia, joita meillä ei ole vielä käytetty tai voisi tulla kyseeseen. SusiLIFE-hankkeessa kehitetään vahinkojen ennaltaehkäisyä hyvin laajasti, ja sanotaan, että meillä on ehkä toimia, joita on muualla käytetty mutta ei vielä niin laajassa mitassa meillä, ja näitä nyt tässä susiLIFE-hankkeessa on otettu käyttöön – esimerkiksi lampaille asennettavat pannat ja lampaitten seuraaminen niitten avulla, joita käytetään esimerkiksi Norjassa laajasti. Näitä on otettu nyt käyttöön, ja edelleen pyritään kehittämään vahinkojen ennaltaehkäisyä.

Sitten edustaja Peter Östman kyseli suden kohtaamisesta ja ohjeista siihen. Myös siitä Riistakeskus on tuottanut tietoa. Olemme jakaneet tietoa, miten toimia ja minne pitää myös ilmoittaa, niin kuin tuossa omassa esityksessäni näytinkin. Mutta otan asiasta edelleen koppia. Kiinnitämme asiaan edelleen huomioita ja edelleen jaamme tästä asiasta kyllä tietoa.

Puheenjohtaja kysyi metsäpeurakannasta. Nyt susi saa olla merkittävä saalistaja metsäpeuralle, mutta onneksi meillä on tällä hetkellä sellainen tilanne, että sen käyttämän Suomenselän osakannan koko on metsäpeuran osalta kasvava. Samaten pitkän ajan jälkeen myös Kainuussa metsäpeurojen määrä on kasvava. Tämän metsäpeuran saalistus ei tällä tietämällä ole niin vahvaa sitten ollut. – Kiitoksia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Nyt en näe enempää puheenvuoropyyntöjä. Asiantuntija Niemellä oli vielä lyhyt kommentti sieltä ministeriöstä.

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi, maa- ja metsätalousministeriö:

Kiitos! Muistin vasta lopetettuani edustaja Kettusen viittauksen tuomioistuimen linjauksiin ja valituksiin. Se on reunaehto, mikä meillä hallinnoilla on, että hyvin suurella todennäköisyydellä Riistakeskuksen päätöksistä valitetaan. On kohtuullisen varmaa, että siinä vaiheessa, jos ja kun löydämme mallin kannanhoidolliselle metsästykselle, Riistakeskus kun niitä poikkeuslupia myöntää, niistäkin valitetaan. Ja juuri siitä syystä tämä valmistelu tässä vaiheessa on tehtävä huolella, niin että voimme osaltamme varmistua siitä, että se työ, mitä teemme, pitäisi valitustilanteessa. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Edustaja Norrback, hyvin lyhyesti.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Anders Norrback:

Vastaan lyhyesti edustaja Östmanin kysymykseen. Eli tunne on kyllä aika epäturvallinen, ja se on siksi epäturvallinen, että en yli seitsemän vuoden etsinnän jälkeen ole huomannut tai saanut käsiini sellaista tutkimusta, joka väittäisi, että susi ei ole ihmiselle vaarallinen. Empiiristä näyttöä on vanhoilta ajoilta, mutta tuoretta tutkimusta tästä ei ole. Jos jollakulla on, niin lähettäkää ihmeessä minulle. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Voimme myös valiokunnan sisäistä keskustelua sitten jatkaa ja tulemmekin kuulemaan tosiaan monia asiantuntijoita tästä.

Kiitän kaikkia asiantuntijoita hyvästä ja monipolvisesta keskustelusta, erilaisista näkemyksistä. Jury jää pohtimaan ja tekemään parhaansa kansalaisaloitteen käsittelyssä. Kiitoksia!

Tämä asiantuntijakuuleminen on päättynyt.

